XIV. évfolyam. Székelyudvarhelytt, 1911. junius 25. 26. szám.

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE FÜGGETLEN POLITIKAI LAPJA.

Udvarhelymegyei Gazdasági Egyesület hivatalos közlönye
Előfizetési árak: egész évre 8 kor. negyed évre 2 korona. Egy szám ára 16 fil. — Tanitóknak egész évre 6 korona

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Udvarhelyvármegyei Jegyzői Egylet hivatalos közlönye
Nyilttér sora 50 f. Megjelen hetenként 6-8 oldalon vasárnap.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Az iskolai kirándulások.

Székelyudvarhely, jun. 24.

Az embert a vele született természete koronkint hajtja ki a szabadba. Mindenki, elvégezvén napi munkáját, érzi, hogy egy kis egészséges mozgásra van szüksége, kikivánkozik a házak, füstös és poros utczák tömkelegéből a friss levegőre. Fokozódik ez a vágy akkor, midőn már hosszabb ideig, hetekig, hónapokig álltunk munkában. Előáll az utazási kedv. Láthatatlan erők vonzanak más környezetbe, más vidékek, szokások és emberek megismerésére. Készséggel is engednénk is ezeknek az erőknek, ha nem helyezkednék szembe velök a modern ember tulságosan nagy kényelemszeretete. Sokan, talán az emberek nagyobb része, manapság már ugy szeretne utazni, hogy ne kelljen nagy mértékben lemondania az otthon élvezett kényelméről s ezért utazás közben is meg akarja magának szerezni az uton egyáltalán elérhető legnagyobb kényelmet. Ehhez pedig nagyobb pénzösszegre van szükség és ezért sokan inkább lemondanak az utazás élvezetéről, mint kényelmükről.

Milyen másként gondolkoznak az emberek nyugaton!

Aki nyáron Németországban utazik, gyakran találkozik egy-egy vidám, ifjakból és öregekből álló csapattal, hátukon elemózsiás turistazsák, kezükben erős vándorbot. Ezek az igazi turisták, akik ezzel az egyszerü felszereléssel barangolják be az országot. Legnagyobb részük a tanulóifjuságból kerül ki, akik a vakácziókban is mélyitik tudásukat, edzik testüket és gyönyörködve, jókedvvel tanulnak. Utuk végeztével nemzeti érzésükben megerősödve térnek haza és ismét hozzálátnak szorgalmas munkával a németség és a német kultura fejlesztéséhez.

De találunk férfiakból és nőkből álló csapatokat is, akik nem törődnek a német vasutak harmadosztályu fapadjaival és megelégszenek kocsi helyett szekérrel, rugalmas ágyak helyett szalmazsákkal és nem ragaszkodnak ahhoz, hogy öt-hatfogásos legyen étkezésük. Viszont nem szabad elfelednünk, hogy ez igy van a vagyonosabb középosztálynál is.

Náluk ez már rendszer évtizedek óta. Csak a személyek változnak, a kép ugyanaz marad. A vándorlás szeretete és a vándorlás módjának ismerete átszáll apáról-fiura, nemzedékről-nemzedékre. Apjától nyeri a fiu az első oktatást az utazás müvészetéből.

Egész Németország be van rendezve ezeknek a vándorlásoknak az előmozditására, vasutak, szállodák és étkezőhelyek mindannyian szolgálatába szegődnek a vándorcsapatóknak, mert ott köztudomásu, hogy ez nemcsak egyszerü szórakozás, hanem fontos nemzeti szükség.

A vándorló tanuló ifjuság közvetlen tapasztalásból ismeri meg hazáját, az ország kulturális intézményeit, ipartelepeit, a népszokásokat. Elzarándokol a történelmi nevezetességü helyekre és a mindenre oly fogékony ifju lélek gyönyörüen dolgozza fel a szerzett benyomásokat.

Nálunk azonban ezen a téren még nagyon sok feladat vár megoldásra. Mindenekelőtt olyan férfiakat kell nevelnünk, a kik átérezve a nemzeterősitésnek ezt a módját is, maguk is a szent czél szolgálatába állanak és közvetlen környezetükre ilyen irányu befolyást gyakorolnak s jó példa mutatásával ezt rendszerré is fejlesztik. A férfiak nevelése pedig az iskola feladata.

A tanárság nagyrésze már évek óta lelkéu viseli ezt a kérdést és szivesen vállalkozott a közoktatásügyi kormánynak a kirándulásokra vonatkozó rendeleteinek végrehajtására. Minden tanárnak pedig nagy fáradságot okoz a tanulmányi kirándulások rendezése és vezetése és mégis évről-évre nő azon iskolák száma, melyek hosszabb-rövidebb ideig tartó tanulmányi utakra elvezetik a tanuló-ifjuságot.

A kirándálások időtartama két- és tiz nap között váltakozik, de akadt akárhány intézet, mely ennél is hosszabb időt töltött tanulmányuton. Ezek azonban már átlépték az ország határát. A hideg Északon jártak a brassói ág. ev. főgimnázium növendekei, akik 24 napos uton skandináviai félszigetet látogatták meg. A klasszikus földön is végeztek tanulmányokat (pld. a nagyszebeni ág. ev. főgimnázium tanulói Olaszországban voltak 17 nap alatt, a brassói oláh diákok pedig megjárták Konstantinápolyt és Görögországot 19 nap alatt). Jutott más, szomszédos államoknak is kiránduló csapat, akik kö-

Hallerkeöi idb. Gróf Haller János.

(Történeti arczkép.)

Irta eredeti kutforrások alapján: *Chalupka Rezső.*

(2.) Gróf *Haller* János első oktatását édes atyja székelykereszturi házánál nyerte. Házi nevelői voltak *Révay* Lajos, a szepsiszentgyörgyi reform. egyházközség egykori nagytudományu lelkipásztora, Dr. *Felméri* Lajos, később a kolozsvári Ferencz József magy. kir. tudományegyetem bölcsészeti korának hires pedagogiai tanára és Dr. *Eitel* Viktor Frigyes, a neves ágost. evang. pap és országgyülési képviselő. Középiskolai tanulmányait a marosvásárhelyi reform. kollégiumban végezte az 1862—1870-iki években, a mely időben a kollégium egykori tudós, nagyhirü s irodalmilag is neves igazgatója (1857—1861) és később tanára, *Mentovich* Ferencz (megh. 1879. decz. 15.) családjánál volt teljes ellátásban. *Csiky* Lajos, a reform. kollegium jelenlegi igazgatójának, e tárgyban hozzám intézett levele szerint: „az 1862—63-ik tanévben mint I-ső osztályu tanuló tett vizsgálatot kollégiumunkban kitünő eredménnyel. Ez évben — az anyakönyvi bejegyzés szerint — betegeskedése miatt, ugylátszik, magántanuló volt.“ Tanárai voltak ebben a tanévben: vallásból és latinnyelvből *Kolocsvári* Károly, földrajzból és számtanból *Molnár* Miklós, magyarból *Balázs* Lőrincz, állattanból *Bodola* Dénes, rajzból *Dósa* Géza, szépirásból *Magyarosi* Sz. József és énekből *Mihály* Domokos. Kétségtelenül I-ső osztályos korából való adatnak sorozhatom még ide *Dósa* Elek, marosvásárhelyi jogtudor, a 60 as években köz- és magánjogunk egyik legnagyobb tudósa és Gróf *Haller* József egyik hüséges barátjának egy 1863. évi junius hó 22-ikén kelt leveléből vett azon passzust is, hogy: „János frissen van. Ma állotta ki a nyilvános czensurát megelőző szigorlatot. Azon kivánságom szerint, hogy valóban megérdemelt helyre soroztassék, hattal hátrább esett ugyan, de csak azért, hogy érdeme szerinti helyen üljön, mert örömmel tudatom a tanvezető tanár ur azon nyilatkozatát, hogy mind a szorgalom, mind az eredmény tekintetében szembe tünő gyarapodást tanusitott.“

„Az 1868. évi julius hó 1-én — irja hozzám *Csiky* Lajos folytatólag — Gróf *Haller* János végezve a VI-ik osztályt, subscribált, még pedig 38 tanuló közül nyolczadiknak. Az 1869—70-ik tanévben végezte a második bölcselmi osztályt és 1870. évi julius hó 4-ikén érettségi vizsgálatot tett *kitünő* eredménnyel. Még csak azt közölhetem, hogy az 1910. évi szeptember havában részt vett volt tanulótársaival a 40 éves érettségi találkozón.“ Az 1870. évi julius hó 4-ikén megtartott érettségi vizsgálaton elnökölt Dr. *Antal* László, a kollegium algondnoka; vizsgáló tanárai voltak: a vallásból és történelemből *Bihari* Sándor igazgató, a görögnyelvből *Urr* György, a filozofiiából és magyar litteraturából *Szász* Béla, a latin nyelvből *Horváth* Gáspár, a németnyelvből *Hunyadi* Imre s a számtanból és fizikából *Mentovich* Ferencz.

Jogi tanulmányait, mint beigtatott rendes hallgató, a budapesti m. kir. tudományegyetemen végezte és pedig az egyetem kveszturájától 236/1911. szám alatt nyert hivatalos adataim szerint az egyetem jog- és államtudományi karának az 1870/1, 1871/2, 1872/3 és 1873/4 tanévekben volt hallgatója. Nyolcz félév hallgatása után 1874 évi augusztus hó 18-ikán 199 szám alatt végbizonyitványt (abszolutoriumot) nyert és az akkori tanulmányi szabályzat szerinti államvizsgálatokat kiváló eredménnyel tette le. Egyetemi osztálytársai között voltak — többek között — a vele egykoru czirákí és dénesfalvi Gróf *Csiráky* Béla (szül. 1852. május 58), a későbbi cs. és kir. kamarás és magyar főudvarmester, ki 1878-ban Budapesten *Esterházy* Mária grófnővel lépett házasságra és Dr. *Wlassics* Gyula, v. b. t. t., a volt vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter, ezidőszerint a közigazgatási biróság elnöke is.

Egyetemi tanulmányai végeztével hat izben tett külföldi utat.

Gróf *Haller* János hadkötelezettségének az 1872/3-ik évben, tehát mint harmadéves egyetemi joghallgató, tett eleget. A Lichtenstein herczeg nevét viselő és Krakkóban állomásozó cs. és kir. 10-ik számu dragonyos ezred parancsnokságától nyert hivatalos adataim szerint besoroztatott és felavattatott 1871. évi augusztus hó 11-ikén, mint egyéves önkéntes, a Montenuovo herczeg nevét viselt cs. és kir. 9-ik számu ulánus ezredhez, melynek 5-ik eszkadronjába 1872. évi augusztus hó 11-ikén osztatott volt be. Itt, a 9-ik ulánus ezredben, szolgálta le tehát *Haller* János önkéntesi évét. Ezredparancsnoka a régi, büszke breton fejedelmi családból származott *Rohan* herczeg volt, kinek egyik őse elhagyván herczegi czimét, a család megmaradott szállóigéjéül azt mondotta, hogy: „Roy ne puys, duc ne daygne, Rohan suys“: király nem lehetek, herczeg nem akarok lenni, Rohan vagyok.

Ezrede azonban 1873. évi október hó 1-je óta többé nem létezik. Akkor ugyanis a lovasság részben átszervezetvén, más csapattestekkel együtt a 9-ik ulánus ezred is beleolvasztatott az 1631-ben alapitott 10-ik számu dragonyos ezredbe.

Önkéntesi évének leszolgálása után 1873. évi október hó 1-ejétől kezdődőleg a tartalékba helyeztetett és a megszünt 9-ik ulánus ezredtől egyuttal, saját kérésére, át is helyeztetett a cs. és kir. 3-ik számu huszárezredhez s mint tartalékos csapattiszt részint (kilencz éven át) ezen, részint pedig (két éven át) a m. kir. 9-ik számu honvédhuszárezred kötelékében teljesitette a fegyvergyakoplatokat.

Gróf *Haller* János 1875 évi deczember hó 5-ikén a Borsod vármegyei Alsó-Zsolczán megházasodott, azután pedig az édes atyjától örökölt, nagy

zől felemlitendők az ujitás miatt a budapesti gyakorló, a nagybecskereki és a szarvasi fögimnáziumok, kik Boszniát, Herczegövinát és a Dalmát tengerpartot utazták be.

Nemzeti szempontból kétségtelenül fontosabb azonban először a hazai föld megismerése. A hazai földön tett kirándulások kiterjedtek majdnem az egész ország területére. A vándorcsapatok a következő helyeket keresik föl nagy szeretettel: Alduna, Magas Tátra, Budapest, Balaton, Erdély és Fiume.

A vándorkedv a legnagyobb szeptember, május és junius hónapokban. Költség napi átlagban öt korona. Hozzávetőleges számitás szerint a tavaly felhasznált részvételi dijak, beleértve az elköltött minimális zsebpénzeket is, meghaladják a negyedmillió koronát. Ennek az összegnek csak nagyon kis részét födözték a kirándulási alapok. Hozzájárult napidijak és utiköltségek czimén a közoktatásügyi kormány is. Azonban a kiosztott segélyek még mindig nagyon kis összegüek, mert a kirándulási alapok sem nagyok, sőt a középiskolák felénél többnek nincs is alapja. A meglevők összege is csak 75.000 korona körül jár. E téren is még nagyon sok a tennivaló.

Itt-ott előfordul az a dicséretre és követésre méltó példa, hogy kaszinók, törvényhatóságok és magánosok segitségére sietnek a rendező intézetnek, de ez még nagyon szórványos.

Az iskola az imént vázolt munkával az ifjuságnak mindszélesebb rétegeivel szeretteti meg az utazást. Sok tanuló olcsón tehet meg tanuló korában olyan utat, melyre felnőtt korában talán háromakkora összeg sem elegendő, szakszerü vezetés mellett pedig olyan dolgokat is meglát, melyekre esetleg nem is terjedne ki a figyelme. Szorgalmas és jómagaviseletü tanulók jutalmazására pedig alig van szebb eszköz, mint az, hogy dijtalanul vehetnek részt az intézet tanulmányi kirándulásain.

A kezdet eléggé biztató, de még nagyon messze vagyunk a czéltól. A mozgalom gyökerei még nem fogtak elég mélyen a társadalom minden rétegébe. Még olyan hangok is hallatszanak némelykor, melyek a közvetlen tanulás tapasztalás e módját elitélik. De hiszen igy van ez minden fejlődő intézménnyel, évekre, gyakran évtizedekre terjedő munkára van szükség, mig ki tudják vivni az egész társadalom elismerését.

De hiába állanak elő az iskolák a legszebb és legkecsegtetőbb tervekkel és ajánlatokkal, ha a szülők nem engedik fiaikat a kirándulásokon résztvenni. Azért első sorban a szülőkön mulik az intézmény egészséges fejlődése.

Nagyfoku közönnyel kell még megküzdeni, ha ezt az emberöltöt sikeresen végigküzdöttük, akkor — erős a reményem — az ügy teljes diadalt fog aratni, mert a most nevelt és a kirándulásokat szerető ifjuság segitségére biztos számithatunk.

Tanár.

BELFÖLD.

A barótiak kérését elutasitották. Részletesen ismertettük a barótiak arra irányuló mozgalmát, miszerint Barót község Háromszékvármegyétől elszakitva, Udvarhelymegyéhez csatoltassék egy uj járás szervezésével. Mint értesülünk, a miniszter a barótiak ezen kérését, melyet a mi törvényhatóságunk is feliratilag támogatott, elutasitotta, indokolása szerint nem akarván megzavarni ez által a két vármegye békéjét, de egyébként a kikapcsolás azért is időszerütlen, mivel a választói reform kapcsán aligha lesz a vármegyék kikerekitése elkerülhető. A miniszter döntése egyébként még nem érkezett le a megyéhez.

Egy hó közigazgatása. Udvarhelyvármegye közigazgatási bizottsága folyó hó 19-én *Sebesi* János alispán elnökletével tartotta meg ülését. Napirend előtt elnök meleg szavakkal üdvözölte Homolay Lajost pénzügyigazgatóvá történt kinevezése alkalmából, melyet *Homolay* pü. igazgató keresetlen szavakkal köszönt meg, mintegy programmul adván, hogy miként a multban, ugy a jövőben is egyik legfőbb törekvését fogja képezni, hogy az adózó polgárok érdekeit egyeztesse az államkincstár érdekével. (Éljenzés.) Az alispánnak mult hóról szóló jelentését dr. *Paál* Árpád főjegyző terjesztette elő. Eszerint az alisp. iktatóra 888 ügydarab érkezett, melyből 778 elintézést nyert. Egy évre érvényes utlevél 65 adatott ki. E jelentéssel kapcsolatosan az alispán felolvastatta a székelykereszturi főszolgabirónak a járási állatorvos elleni és a közigazgatási bizottsághoz intézett panaszát, melyben az állatorvos ellen sulyos természetü vádpontokat sorol fel, melyek a közigazgatás érdekeit veszélyeztetik. Erre vonatkozólag az alispán ismertetteti ezen járási állatorvos ellen a közig. bizottság által korábban elrendelt és a miniszter által megerősitett két rendbeli fegyelmi vizsgálat állapotát, melyek az előadó véleménye szerint oly sulyos természetü tényeket foglalnak magukban, hogy az illető tisztviselő áthelyezését involválják. *Révffy* Zoltán kir. ügyész a jelen panaszt nem kivánja csatolni a már bevezetett két fegyelmihez. *Hinléder* Ákos tisztiügyész az irányban tesz inditványt, hogy a most ismertetett fegyelmik és a jelenlegi panasz alapján az állatorvos azonnal felfüggesztessék. *Válentsik* Ferencz a fegyelmi megindítását helyosli, azonban a felfüggesztést szélsőségnek tartja. *Soó* Gáspár a közigazgatás érdekeinek megvédése érdekében a tisztiügyész inditványát fogadja el. Elnök felveti a kérdést, mire a bizottság nagy része a felfüggesztés mellett dönt. A fegyelmi vizsgálat keresztülvitelét *Barabás* András árvaszéki elnökre bizták. — *Barabás* András árvaszéki elnök jelenti, hogy az árvaszék iktatójára érkezett 1152 ügydarabból 1188-at elintéztek. Telekfalva és Ülke községekben a telekkönyv helyesbitése végett tanácsülést tartottak, ezen kivül 21 községnek vizsgálta meg a helyszinén az árvai ügyek állapotát. — Dr. *Lengyel* József m. főorvos jelentése szerint a közegészségügy állapota a tárgyalás alatt álló hó folyamán kedvezőtlen volt, a mennyiben a hevenyfertőző betegségek száma emelkedett; a megye területén 251 hevenyfertőző beteg, vagyis 107 tel több, mint az előző hóban volt bejelentve. A közkórházban 220 beteg részesült ápolásban, kik közül a hó végén visszamaradt 99. — *Homolay* Lajos pü. igazgató jelenti, hogy egyenesadóban 36336 K, (mult év hason időszakában 22861 K több), hadmentességi adóban 362 K, bélyeg- és jogilletékben 25429 K, fogyasztási és italadóban 68939 K, (a

---

kiterjedésü és kitünően gondozott hévizi (Nagyküküllőmegye) birtokára vonult vissza gazdálkodni. Nőül vette Báró *Vay* Béla de Vaja, v. b. t. t., Borsod vármegyei főispán, a magyar főrendiház volt alelnöke és hitvese szül. széki *Teleki* Zsófia grófnőnek 1856. évi augusztus hó 18-ikán Homoród-Hévizen született leányát: vajai *Vay* Anna bárónőt, széki *Teleki* Domokos gróf unokáját, a ki történeti feljegyzések szerint „kiválóan nemeslelkü s korának legszellemesebb és legszebb leánya" vala. (Benedek Elek; Málik Loránd.)

A Magyar Nemzeti Muzeum hirlaptárából szereztem be a következő egykori menyegzői referádát, mely a Pesti Napló 1875 évi 283-dik számában szórul-szóra eképpen foglaltatik: *„(Fényes fóuri menyegző)* volt f. hó 5-ikén Alsó-Zsolczán, Borsodvármegyében, a főispán Báró *Vay* Béla és neje *Teleki* Zzófia grófnő leányát: *Annát* vette nőül *Haller* János gróf. Nászasszony *Vay* Miklós báró, koronaőr, neje volt; nászleányok pedig *Vay* Mariska és Lilla bárónők, *Teleki* Margit grófnő és *Blattán* k a. A násznagy *Haller* Eugén gróf s a vőfélyek *Bálintitt* József báró, *Teleki* Géza gróf, *Bánffy* György báró és *Deák* Lajos, mindnyájan Erdélyből jöttek az érdekes nászünnepélyre, melyen a *Báró Vay családnak* számos tagja jelent meg. A boldog pár esküvő után azonnal a fővárosba utazott. Szerencsét kivánhatunk a szép frigyhez, mely két nagynevü család fiatal és reményteljes tagjai közt köttetett."

. Munkám folyamán itt vélem megemliteni, hogy Gróf *Haller* János és *Vay* Anna bárónő példásan szép és boldog házasságát négy fiu- és két leánygyermekkel áldotta meg az Isten. Névszerint:

József, született 1876. évi október hó 4-ikén, Székelykereszturon. Öt esztendőn át Borsódvármegye főszolgabirója volt; jelenleg a Borsod vármegyei szirma-bessenyői választó kerületnek országgyülési képviselője.

Jenő, született 1878. évi junius hó 9-ikén, Hévizen. A 7-dik számu császz. és kir. huszárezrednek volt főhadnagya és segédtisztje; jelenleg a küküllővári uradalomban (Kisküküllővárm.) mintagazda.

Pál, született 1881. évi augusztus hó 2-ikán, Hévizen. A 7-dik számu császz. és kir. huszárezrednek volt hadnagya; jelenleg Herkules-fürdő (Krassó-Szörényvármegye) segédigazgatója.

János, született 1883 évi december hó 15-ikén, Hévizen. A jogi tanfolyamon kivül elvégezte a felsőbb kereskedelmi akadémiát is. Jogtudor. Egy darab ideig Udvarhelyvármegye t. ügyésze mellett gyakornokoskodott.

Anna, született 1886. évi szeptember hó 6-ikán, Hévizen; és

Zsófia, született 1893. évi január hó 27 dikén, szintén hévizen; — mindketten a családi háznál, a legjobb és leggondosabb édes anya körében.

Bár 1699. április hó 1-ején a magyar bárói és 1713. január hó 15-ikén a grófi czimet nyert őseiből (a *bárói* czimet *István* nyerte el, *Jánosnak*, a hires egykori tordavármegye főispán, kiváló politikus, majd bécsi és portai követnek a legidősebb fia; — a család *grófi* diplomája pedig még 1713 évi január hó 15-ikén kelt Bécsben, Gábor, János és László testvérek részére, de az csak az 1717-diki szebeni országgyülésen hirdettetett volt ki) — habár tehát nagynevü őseiből főhadibiztosok, országos tanácsnokok, horvát bánok, tábornokok, hadi követek, erdélyi főkormányzók, irók, főkirálybirák, kincstárnokok, várkapitányok, főispányok, főkormányszéki elnökök stb. kerültek ki, ő maga sokáig nem vállalt közhivatalt avagy nyilvános szereplést. Azonban azon kiváló megtiszteltetés és a közszeretetnek, a nagyrabecsülésnek azon spontán megnyilatkozása elől mely Gróf *Bethlen* Gábor, Nagyküküllővármegyének egykori hirneves főispánja s vele együtt e vármegye közönsége részéről is őt 1882-ben érte volt, kitérnie még sem lehetett. Ugyanis (Dr. *Schaser* Gyula, Nagyküküllővármegyének jelenlegi alispánjától nyert hivatalos adataim szerint) Gróf *Bethlen* Gábor, főispán, Gróf *Haller* János birtokost, tiszteletbeli megyei főjegyzővé nevezvén ki, 1882. évi deczember hó 15-ikén, 453/főisp. szám alatt egyidejüleg felkérte Nagyküküllővármegye alispánját, hogy: „nevezettől a hivatalos eskü vegye be és kineyezési okmányára az eskübevételt vezesse reá." Ez tényleg meg is történt s igy tehát ezen ad honores tisztség elfogadásával Gróf *Haller* János à grands courants mégis csak kilépett a közélet édes-keserü porondjára. Ezen kitüntetés természetes láncszemeiként folytatódott, hogy Nagyküküllővármegye törvényhatósági bizottsága az 1884 évi január hó 3-ikán tartott megyei rendkivüli közgyülésen megválasztotta őt az árvaszéki üléseken való részvételre és ugyancsak ezen közgyülésen megválasztotta egyuttal a vármegyei statisztikai bizottság tagjává is.

Ezen itt megnevezett tisztségekről azonban Gróf *Haller* János — sok mindenféle elfoglaltsága miatt — csakhamar lemondott, mely lemondása az 1884. évi márczius hó 7-ikén tartott rendkivüli vármegyei közgyülésen el is fogadtatott.[6]

Jóllehet tehát az alig másfél évre terjedő nagyküküllőmegyei tiszteletbeli hivataloskodása után minden jel oda látszott mutatni, hogy Gróf *Haller* Jánosnak individuális alaphangulatára a nyilvános közéleti szereplés vonzó ereje feloldó hatással nem lesz s családja boldogságában rejtőző Énjének főleg az aktuális politika idegen szándékul, czélul maradand, — mégis elhivatása a sors könyvében másképen vala megirva, a minthogy egyéniségének értékelése, személyi tekintélye, anyagilag független helyzete, családjának ősi presztizse és kivételesen nagy müveltséggel, gazdag tudással s élénk temperamentummal összekötött akaratenergiája őt in merito már előlegeson is épen a közéleti vezérhelyek egyikére jelölék.

És ez az „in merito" elhivatás, a politikai események rohamos alakulása folytán, csakhamar bekövetkezett, bevált „de facto" is. (Folyt. köv.)

---

[6]) Ezen hivatalos adataim alapján czáfolást nyer tehát a Benedek Elek szerkesztésében 1905 évre megjelent „Székely Egyesületi Képes Naptár és Évkönyv" azon állitása, hogy Gróf Haller János „1896-ig mint Nagyküküllő vármegye tiszteletbeli főjegyzője működött."

mult évben 17251 K kevesebb), dohányjövedékben 52142 K folyt be. — *Révffy* Zoltán kir. ügyész jelenti, hogy a törvényszék és két járásbiróság fogházában 7 vizsgálati, 65 elitélt fogoly volt. — *Szobotka* Rezső kir. müszaki tanácsos jelentéséből kitünt, hogy a közutak jó állapotban vannak. A Kőkeresztér rendezése elé egyik érdekelt házbirtokos ujabb akadályokat emelt, melynek eltüntetése végett a miniszterhez sürgős előterjesztést tett. — *Zonda* József főállatorvos jelenti, hogy az állategészségügy általában kedvezőbb; a városi vágóhid jéghütője teljesen hasznavehetetlen. *Soó* Gáspár kéri az alispánt, hogy annak rendbehozatala iránt sürgősen intézkedjék. *Elnök* a városi tanácsot záros határidő mellett fogja a hütő rendbehozatalára felhivni. Ezután a közgazdasági előadó jelentését olvasták fel, mely után a gyülés véget ért.

KRÓNIKÁS JEGYZETEK.

Székelyudvarhely, junius 24.

Az egészség irányában.

A kultusztárca tárgyalása közben e héten egy fontos kérdés került a Ház előtt vita alá, melylyel kell, hogy a nemzet minden rétege komolyan törődjék. Ez az ifjuság testi nevelése.

Hazánkban a testi kultusz a lelkivel mindenha szorosan összefüggött. Harczias őseink fegyver alá nevelték a magyar ifjuságot, s ez hagyománynyá lett sok évszázadon át. Minden magyar fiu ugyszólván katonának született s a szülők becsvágya volt, hogy be is váljék annak. A föld népe korán mezei munkára fogta az ifju sarjakat, s az okos dolgoztatás által kifejlődtek jókor izmaik, hajékonynyá és rugalmassá vált minden idegzetük, erőt és plaszticzitást kapott minden mozdulatuk. Nincs is daliásabb fiatalság a világon, mint a mely a magyar néptől származik.

Közép- és felsőosztályaink hajdan szintén a testi nevelésre vetették fögondjukat. Az egykori zord idők a szellemi kulturát sokáig háttérbe szoritották nálunk: a tudományt csak a papság müvelte, iskoláink alig voltak. Az uri rend ifjait főleg arra fogta, hogy vitéz leventék váljanak belőlük, Lovaglás, vivás, torna, fegyver tusákban mérkőzés volt a serdülő ifjaknak előirva. Betüvel, könyvvel nem sokat vesződtették őket.

Alkotmányos életünk ujabb érájában az alapvető iskolai törvények igyekeztek a tornatanitást általánositani s a testi gyakorlatokat kötelezővé tenni azonban az utolsó pár év során a fejlődés mintha megakadt volna, vagy intenzitásában és expanziójában alább hagyott volna. Maga az előbbi kultuszminiszter, Apponyi Albert gróf tette most ezt szóvá a képviselőház előtt s felszólalása némileg önbirálat érdekességével hatott akaratlanul. De abban mindenki egyetértett vele, hogy az ifjuság testi nevelésének ügyét régi jelentőségébe vissza kell helyezni.

Zichy János gróf válasza az egész országot megnyugtathatja. A nemzeti kultura jelenlegi vezetője e kérdésben is feladata magaslatán áll s az ügyet avatott szemmel, gyakorlati megoldásában avatott kézzel ragadja meg. Emelni fogja a tornatanitási költségek dotációját kellő összeggel, javitani készül a tanitók helyzetén, szigoruan ügyel képesitésükre, a tornahelyiségek alkalmas voltára, modern fölszerelésére és felujitja legczélszerübb módon az iskolák torna-ünnepeit. Álláspontja az, hogy legyen ezentul is mód és alkalom az ifjuság tömeges versengésére testi erejével és ügyességével a nemes sport iskolai programmja szerint, de ezentul ne központositassék a tornaünnep országos méretekben, inkább deczentralizálódjék az ország több vidékére felosztva. Ily módon egyszerüsittetik a feladat, kevesebb költséggel, szigorubb felügyelettel járhat, s több garanciája lesz a verseny komolyságának, hatása pedig gyarapszik mélységben, kiterjedésben.

A réven is, meg a vámon is.

Még nem tudni, hogy a harminczadik, a háromszázadik vagy a háromezredik koleraesetnél tartanak-e mostanában a Lidó tájékán. Csak éppen találgatjuk, de teljességgel nem lehetetlen, hogy Veneziában a veszedelemnek még alighanem a nyakára lehetne hágni s ez talán meg is fog történni, ugy hogy a fürdőzés szezonjában Velenczében, meglehet, már el is felejtették a kolerát akkor, a mikor ez másfelé sokhelyütt fel fogja ütni a fejét. itt is, ott is Európának akárhány helyén.

Mindez azonban csak: meglehet, talán, alighanem. Ellenben egész bizonyos, hogy Konstaninápolyon, meg Gráczon kivül — a hova Velenczéből került át nem tudni hány eset — most még csak Velenczében van kolera, más európai helyen nincs. És bizonyos az is, hogy az olaszok ezt a kellemetlen tudnivalót, tisztelettel fütyülve a genfi nemzetközi megállapodásra, oly dühös elszántsággal és olyan meglepően nagy titoktartó képességgel tussolták el és tagadták le heteken át, hogy ez becsületére válik a hallgatni tudásnak.

Igaz, nagy okuk volt erre az önmegtartóztatásra. Az, a mit Európa legnagyobb vendégfogadó országa ezzel a rémhirrel elmaradt haszonban az idei nyáron elveszit, kiszámithatatlan. Vagy ha elfogadjuk azoknak a becslését, a kiknek a statisztikai tudásuk oly nagy, hogy minden elképzelhető esetben azonnal ki tudják lövelni magukból a számokat is, nem több és nem kevesebb, mint százhuszonhat millió. Ebből az Olaszországból visszarettenő, állitólagos százhuszonhat millióból legalább is hatvanhárom millióra lehet becsülni azt a pénzt, mely ebben a perczben még Magyarországon tétovázik, habozik és nem tudja, hogy mit csináljon, merre forduljon.

A hazai fürdőhelyek kiváló balneológusai most mindenütt azt mondogatják magukban:

— A velenczei kolera nekünk fütyült. A hatvanhárom millió ez egyszer itthon marad és hatvanhárom magyar fürdőhely között oszlik szét. Tehát: mindenekelőtt tiz évvel el lehet odázni minden sürgősen szükségesnek mondott beruházást és másodszor bátran fel lehet emelni ötven százalékkal minden szoba, padlás- és pinczeszoba vagy fürdőkabin árát, azonképpen kétszer olyan drágán lehet adni minden adag főt marhahust és minden rántottát. Az idén tehát mindenekelőtt bátran fel lehet pofozni a nyaralók gyerekeit és másodszor bátran fel lehet emelni minden pajta árát ötven százalékkal....

Azt a hatvanhárom milliót tehát, a melyet Olaszország elveszit és Európa más helyei nyernek meg, te fogod megfizetni, magyarom, a ki itthon — félreértések kikerülése végett hangsulyozzuk, hogy nagy Magyarországon — szoktál nyaralni. És kétszer fogod megfizetni. De ezt már megszokhattad. Nem történhetik a világon olyan dolog, a miért neked ne kellene fizetned, inkább kétszer, mint egyszer.

HIREK.

Székelyudvarhely, junius 25.

Közgyülés a városházán.

Székelyudvarhely város képviselőtestülete 22 én délután *Gotthárd* János polgármester elnökletével rendkivüli közgyülést tartott. Napirend előtt *Hlatky* Miklós képviselőtestületi tag az iránt intézett kérdést a polgármesterhez, hogy az aszfalt szabályrendelet-módositás jóváhagyást nyert-e, és mi képezi akadályát a Kossuth-utcza külső része aszfaltozásának? Megsürgette továbbá a Kőkereszt-tér rendezésének munkálatait, mivel az jelenlegi feldult alakjában a forgalmat a legnagyobb mértékben akadályozza. Végül a városi rendezési terv sürgős munkába vételét javasolja. *Elnök* azon válaszát, mely szerint: 1. az aszfalt-szabályrendelet jóváhagyást nyert s az első Kossuth-utczai háztulajdonosokkal a szerződést most iratják alá, s igy a járda lerakását már őszön végezhetik; 2. a Kőkereszt-tér rendezése ügyében a várost mulasztás nem terheli, mert a kisajátitásból reá eső részt már befizette; és végül 3. a város rendezési munkálatainak tervét a városi mérnök más sürgős természetü elfoglaltságaiért ez időszerint nem teljesitheti — tudomásul vette a közgyülés.

A vizvezetéki próbakut ásása ügyében — melyet az Orsz. vizépitési igazgatóság leiratával kapcsolatosan e helyen már ismertettünk — a tanács által előterjesztett azon javaslatát, hogy a kut megépittessék, elfogadták s a 3000 K költséget megszavazták. Ezzel kapcsolatban elfogadták dr. *Solymossy* Lajos azon inditványát, hogy a szükséges terület megszerzése tekintetében a tanács már most megtegye a lépéseket.

Egy uj katonai laktanya épitése tárgyában a tanács a következő előterjesztést tette:

A nagyszebeni cs. és kir. hadtestparancsnokság folyó évi május hó 5-én keltezetten a városi tanácshoz átiratot intézett.

Ezen átiratában a hadtestparancsnokság azon körülmények felemlitése mellett, hogy a jelenlegi s a hadügyi kormányzat használatában 19 év óta álló városi gyalogsági fióklaktanya épitményei annyira rossz állapotban vannak, hogy annak jó karba leendő helyezése s a megváltozott katonai igényeknek megfelelően ujra-javitása a legnagyobb és költséges javitások foganatba vétele mellett sem lehetséges, — azon kérdést intézi a városhoz, hogy hajlandó-e a város közönsége egy gyalogsági zászlóalj és pótzászlóalj keret számára egy első osztályu gyalogsági laktanyát, a hadkiegészitő ker. parancsnokság és pótzászlóalj keret számára szükséges iroda helyiségekkel, egy gyalogsági zászlóalj, pótzászlóalj kerct és hadkiegészitő ker. parancsnokság tisztikara számára tiszti iskola és étkezési helyiségekkel és egy körülbelül 20 betegnek való gyengélkedőházzal s végül az itt elhelyezett csapat ágynemű cserekészletének elraktározására és konservák (kétszersült) elhelyezésére alkalmas raktárhelyiségeket a katonai beszállásról szóló 1879. XXXVI. és 1895. évi XXXIX. t. czikkben előirt feltételeknek megfelelően felépiteni.

Tekintettel arra, hogy a városnak eminens érdekét képezi az itt állomásozó katonaságnak továbbra is a városban leendő meghagyása s a város fejlődésére nagy befolyással birna az a körülmény, ha a magas kormányhoz felterjesztett azon kérése, hogy az itt állomásozó egy zászlóaljon kivül még 2 gyalogsági zászlóalj helyeztessék át és szállásoltassék be állandóan városunkba — kedvező elintézést nyerhetne, — másrészt a most meglevő fióklaktanya helyébe egy uj és a beszállásolási törvény követelményeinek megfelelő első osztályu laktanya épitése és a katonai igazgatás rendelkezésére bocsátása esetén a mostani fióklaktanya haszonálata ellenében befolyó megtéritési összeg helyett az 1895. évi XXXIX. t.-cz. és a m. kir. honvédelmi Miniszter urnak 1689/911. elnöki szám alatt kiadott rendelete alapján jóval magasabb megtéritési összegek fizettetnének a katonai igazgatás által s végül figyelembe véve azt, hogy a jelenlegi használhatatlan fióklaktanya helyett egy uj és a beszállásolási törvény követelményeinek mindenben megfelelő laktanyának a a katonai igazgatás rendelkezése alá leendő bocsátásának elmulasztása az itt állomásozó egy zászlóaljnak is városunkról való elhelyezését eredményezhetné, — a mi a város háztartásában nagy anyagi veszteséget és a város fejlődésében nagy visszaesést eredményezne, — mindennek alaposabb megfontolása után a következő javaslattal járulnak a tekintetes képviselőtestületi közgyülés elé:

mondja ki a képviselőtestület, hogy a jelenlegi és a katonai czéloknak meg nem felelő fióklaktanya helyett egy gyalogsági zászlóalj részére s azon esetre pedig, ha a magas kormány által még 2 gyalogsági zászlóalj helyeztetnék át Székelyudvarhely városba, 3 gyalogsági zászlóalj részére a szükséges melléképületekkel együtt a katonai beszállásolásról szóló törvények és miniszteri rendeletekben körülirt feltételeknek megfelelő első osztályu uj laktanyát Székelyudvarhely város közönsége hajlandó épittetni s megbizza a városi tanácsot, hogy a katonai intéző körökkel érintkezésbe lépve a szükséges tervek és költségvetések beszerzése és áttanulmányozása után az épitendő uj laktanya épitési terveinek és költségvetésének elkészitéséről és a képviselőtestület elé leendő terjesztéséről haladéktalanul gondoskodjék.

A javaslatot a közgyülés dr. *Solymossy* Lajos és *Papp-Zakor* József felszólalásai után azzal fogadta el, hogy a város a szükséges lépéseket megteszi az ezred központjának elnyerésére, s ennek figyelembevételével oldja meg az épitkezéseket. Egy járványkórház épitését kimondották, s a hely kijelölésére a közegészségi bizottságot delegálták, fentartva a közgyülés a végleges döntést magának. — Tudomásul vette a közgyülés, hogy a Korcsolya egylet a pavillon mellett egy raktárhelyiséget épitett. — Zakor Endre kérése alapján a régi malom melletti várrétből 800 □ öl területet eladásra bocsátanak 10 K kikiáltási ár mellett. A Csere-erdő fütermése tulajdonjogának eldöntésére a birtokosság Máthé Pált, a közgyülés pedig dr. Szöllősi Ödönt kérte fel. A régi malomba beraktározott ócska vas- és fémárukat 4 K átlagárral eladni határozzák. Ezzel a gyülés véget ért.

Primicia. Folyó hó 29-én, Péter és Pál napján, fogja első szentmise áldozatát *Barabás* Márton a plebánia-templomban bemutatni. A manuduktor gróf *Mikes* János főesperes-plebánoos, a szónok pedig *Szabó* János hittanár lesz. A hivek bizonyára tömeges megjelenésükkel a fényes ünnepséget impozánssá is teszik.

25 éves találkozó. A ref. kollegiumnak 1886-ban érettségi vizsgálatot tett növendékei 25 éves találkozót tartottak e hó 19-én. Az ünnepélyes összejövetelre az életben levő 15 osztálytárs közül 10-en jelentek meg: *Péter* Károly, ref. egyházkerületi titkár (Kolozsvár), Dr. *Nagy* Gábor, posta és táv. igazg. titkár (Kolozsvár), *Pál* Lajos, m. kir. csendőrőrnagy (Brassó), *Sándor* András, ref. lelkész (Nagyajta), *Péterffy* István, ref. lelkész (Selye), *Szervácsius* Gábor, állomásfőnök (Fehérmegye), *Jakab*

Béla, áll. fönök (Oraviczabánya), *Ersse* Sándor, államvasuti ellenőr (feleségével, Pécs), *Nagy* József, ref. lelkész (Héjjasfalva) és *Biró* János, nyug. adótiszt (Székelyudvarhely). Az ünnepélyen a kollegium tanári kara testületileg vett részt, ugyszintén az érettségiző ifjuság is; az ünneplő tanitványok tanárai közül pedig Gönczi Lajos igazgató, Bod Károly és Félegyházi Antal nyug. tanárok. A megható találkozás alkalmával hálaadó könyörgést mondott *Sándor* András lelkész, mig *Péter* Károly, mint az összehivó bizottság és a találkozás elnöke. a 25 év változatos mozzanatairól emlékezett meg s kegyeletes szavakkal ujitotta fel e megemlékezés keretében az időközben elhunyt tanároknak, Szakács Mózesnek, Solymossy Endrének és Illyés Istvánnak egyéniségét és müködését. — Az intézet és a régi tanárok nevében Gönczi igazgató köszöntötte az ünneplőket, mint akik ez összejövetelükkel nemcsak az egymás iránti barátságos szeretetnek adták bizonyságát, de követendő, nemes példaképpen kifejezésre juttatták a mult kedves hagyományainak megbecsülését és az *alma mater*-hez való kegyeletes ragaszkodást. Az ünnepély a 40 éves találkozónak elhatározása után a himnusszal nyert méltó befejezést.

Tanulmányut. A város polgármestere *Gotthárd* János és *Soó* Domokos tanácsos a mai napon Brassóba rándultak át, hogy az ottani kövezetet, s a beruházás módozatait tanulmánytárgyává tegyék.

A Polg. leányiskola a mult vasárnap tartotta meg záróünnepélyét a Budapest-szálló szinháztermében, melyet az érdeklődő közönség zsufolásig megtöltött. A terjedelmes müsor valamennyi száma kifogástalanul sikerült, s a növendékek bizonyságot szolgáltattak arról, hogy a tantestület nemes fáradozása megtermette gyümölcsét. A közönség a legőszintébb elismeréssel távozott a szép ünnepélyről.

Embery Árpád ünneplése. A róm. kath. főgimnázium tanári kara a mult vasárnap tartott évzáró ünnepély keretében ünnepelte meg *Embery* Árpád főgimn. tanárságának jubileumát. Huszonöt éve annak, hogy Embery Árpád a székelyudvarhelyi katb. főgimnázium kötelékébe lépett, s az azóta eltelt negyedszázad alatt kifejtett munkásságával nem csak az iskola falain belül, de künn társadalmi téren is maradandó sikereket ért el. Az ünnepélyen, daczára annak, hogy annak publikálása késón történt, diszes közönség jelent meg.

Tamás Albert igazgató a tanári testület nevében üdvözölte a jubilánst és átnyujtotta a tanári kar fényképét magába foglaló albumot és a főtanhatóság részéről érkező elismerő leiratot. *Mikes* János gróf, főesperes-plebános mint az igazgató tanács tagja, ezen elismerést élőszóval is tolmácsolta és a maga nevében is meleg szavakkal üdvözölte. Az ifjúság üdvözletét *Péter* József érettségit tett növendék tolmácsolta. Az elhangzó üdvözletekért *Embery* Árpád meghatva mondott köszönetet. *Pál* István apát-kanonok a következő leiratban fejezi ki üdvözletét:

Kedves Tanár Ur!

25 éves tanári müködésének jubilálásában magam is kivánok legalább üdvözlőleg részt venni.

Állásomnál fogva tanuja voltam csaknem az egész 25 évnek és tanuságot tehetek, hogy az a magyar katholikus tanügy iránt buzgó odaadással végzett munka volt, a miből kiviláglott mindenütt státusunk hü szolgálata, a mint hogy a közügyek szolgálatától sem zárkózott el, hanem ott volt mindenütt, a hol jót lehetett tenni és kivánt is minél többet tenni még áldozatok árán is.

Ezekről én mind tudok és engedje meg, hogy ezeket felemlitve, csatlakozzam én is régi barátsággal az üdvözlők sokaságához és kivánjak Istentől erőt és kitartást, hogy még sok hasznos szolgálatot tehessen mindenütt, a hová lelkes buzgalma szólitja.

Tisztelettel és szivélyes üdvözléssel barátja
Kolozsvár, 1911. junius 15-én.

Pál István
referens, apát-kanonok.

Gazdát cserélt nagy székely birtok. *Koncz* Ármin gyógyszerész, nagybirtokos, a tulajdonát képező nagygalambfalvi birtokát eladta. Sajnálattal értesülünk arról, hogy Koncz Ármin éveken át azon irányban kifejtett fáradozása, hogy a birtok székelyek kezére jusson, meddő maradt. Ugyanis a székely gazdák értelmetlen csökönyössége és felületes spekulácziója, mely a birtok árának mindjobban való lenyomására irányult, fiascót vallott, mivel az oláh Albinának ottani kirendeltsége azt most 272 ezer koronával megvette, noha a birtokos a községnek az idegennel szemben igen szép előnyárat is felajánlott. Az egész nagygalambfalvi elsőrendü szántó, kaszáló és legelőből álló birtokért 384 ezer koronát fizettek, melynek a mostani 272 ezer koronán felüli részén, vagyis 112 ezer koronán székely kisgazdák vásároltak parczellákat.

Müvészi hangverseny. Mint velünk közlik, *Rák* Károly zenetanár, *Kertész* Albertné és még több jó erők közremüködésével julius hó 1 én a Koronkai-féle kertben nagy müvészi hangversenyt rendez, melyre előre is felhivjuk a közönség figyelmét. A müsor a plakátokon közölve lesz. Meghivó nem lesz szétküldve. Jegyek Z Székely Dénes könyvkereskedésében válthatók.

Maráth József áll. szakiskolai tanár tanárságának 25 éves jubileumát folyó hó 19 én ünnepelte a helybeli áll. szakiskola csendben, az ünnepelt szerénységéhez méltóan, de annál nagyobb megnyilatkozásával a szeretetnek, ragaszkodásnak és megbecsülésnek. Az ünnepély az intézet rajztermében d. e. 10 órakor vette kezdetét. A tantestület azok családtagjai és az ifjuság lelkesen fogadta a jubilánst, kinek *Hargita* igazgató érzelmekkel telt szavakkal adta értésére az iparoktatási főigazgatóság üdvözlő átiratát és ennek kapcsán a tantestület nevében mondott köszöntőt. Az ifjuság nevében *Stein* Jenő IV éves növendék üdvözölte. Ezek után *Maráth* megköszönte a vele szembe tanusitott figyelmet, mely után a jelenlevők külön külön is üdvözölték őt. A szép ünnepély után déjeuné volt.

Királyi kegyelem. Ő felsége a király *Lendvay* Imre imént megválasztott városi mérnök felségfolyamodványára megengedte, hogy a müegyetemet egyébként elvégzett mérnök, mérnöki képesitése elengedtessék.

A református kollégiumban az érettségi vizsgálatok jun. 21—24 én tartattak meg *Gyárfás* Endre főgondnok elnöklete és Dr. Papp Tibor jogakadémiai igazgató, kormányképviselő jelenléte mellett. Az eredmény a következő: *jelesen érett* 12 tanuló: Adorján Gábor, Baborszky Antal, Demeter Lajos, Fosztó György, Györfi Ferencz, Imreh János, Kis András, Kovács Ferencz, Lőrincz Gyula, Nagy István, Ördög Lajos, Solymossy Zoltán; *jól érett* 5 tanuló: Benedek Mihály, Deák Jenő, Hirsch Lajos, Kottán Vilmos, Paltineau Gergely; egyszerüen érett 10 tanuló; 2 hónapra egy tárgyból visszavettetett 3 tanuló.

Népnevelés és italmérés. Köztsmert dolog, hogy népünk — különösen egyes vidékeken — a müveltség terén még nagyon hátra van maradva. Ennek sajnos magyarázatául szolgálhat, ha egybevetjük az iskolák számát a korcsmák számával. Hazánkra 220 lélekre esik egy italmérés, mig 1008 lakosra csak egy iskola. Az 1908. évi statisztikai adatok szerint az elemi iskolák száma 27,547 volt, ezzel szemben ugyanazon évben 65,220 helyen mérték a sokszor erkölcsi és anyagi romlást okozó pálinkát, tehát aránylag több, mint négyszer akkora volt az italmérések száma. Pedig ezen számban még igen sok zug korcsma nincs felvéve, amelyekben engedély nélkül mérik az italt. Mindenesetre elszomoritó ez a statisztika.

Bankalapitás Zetelakán. Zetelaka nagyközségben 60 ezer K részvénytőkével, kedvező kilátások mellett, pénzintézetet alapitottak. Az alakuló-gyülést 18-án tartották meg, a mikor a részvénytársaság elnökéül *Sebesi* Jánost választották meg. Az alapitók az igazgatóságba kinevezték: Szabó Dénes, Biró Mihály, Szabó Lajos, Márton Lajos, Kalapács P. János, Török Ignácz, Sándor M. Ignácz ifj. Nagy Ferencz, Sándor János, Homolay József, Máthé Sándor, Sándor József részvényeseket. A felügyelőbizottságba megválasztattak: Reiner Ferencz, Márton Mózes, Petres Viktor, Szabó Imre, Gáborton Márton. A pénztár jogtanácsosai dr. Váró Géza és dr. Szöllősi Ödön ügyvédek.

Nyilvános elszámolás. A székelyudvarhelyi unitárius egyházközség jun. 8 án rendezett müsoros estélyén utólagosan a következő felülfizetések történtek: Dr. Boros György 10 K, Killyéni Erzsi, Gyerkes Mihály, Paál Sándor, Kabdebó József 2—2 K. A multkor elszámolt felülfizetésekhez hozzávéve összesen 70 K 90 f. Az összes bevétel 440 80 K, kiadás 211·27 K. Tisztajövedelem 229 53 K. Fogadják a szives felülfizetők, valamint a müsoros estély szereplői az egyházközség hálás köszönetét.

Női kereskedelmi tanfolyam. A brassói állami polgári leányiskolával kapcsolatos Női Kereskedelmi Tanfolyamra az 1911—12. tanévre az előjegyzések jun. hó 30-ig a polgári iskola IV. osztályáról szóló bizonyitvány és 10 K előleg beküldésével történhetnek, amely összeg a végleges felvételkor a tandijba beszámittatik. A beirások szept. hó 1—5. napjain d. u. 3—5 óráig az igazgatói irodában történnek. Az intézet szervezetét illető minden egyébről az érdeklődőknek a Női Kereskedelmi Tanfolyam igazgatósága irásbeli megkeresésre készséggel nyujt felvilágositást.

Állati betegségek. Sertésorbáncz föllépett szorványosan Székelylengyelfalva község sertésállományában. Sertésvész szorványosan fellépett Nagykede község sertésállományában.

x **Pálinkakimérőnőt keresek.** Czim a Turul czipőgyár raktárában megtudható.

KÖZGAZDASÁG.

Az udvarhelyvármegyei gazdasági egyesülettől.

258—1911.

Értesités.

A vármegyei Gazdasági egyesület julius hó első felében határbejárás és gazdasági gépek bemutatásával kapcsolatosan több község összevonásával 19 községben 38 gazdasági előadást rendez, melyre az illető vidékek gazdái figyelmét felhiva felkérjük ez uton is a nép vezetésére illetékes lelkész, tanitó, jegyző és birtokos urakat, hogy hatáskörükben a népet az előadások tömeges látogatására buzditani sziveskedjenek.

Az előadások sorrendje:

Jul.	2.		Felsőrákos.
„	3. d. e. 8	órakor	Olasztelek és Száldobos.
„	3. d. u. 2	„	Bardocz és Erdőfüle.
„	4. d. e. 8	„	Bibarczfalva és Kisbaczon.
„	4. d. u. 2	„	Magyarhermány.
„	6. d. e.		Csekefalva és Szentábrahám.
„	6. d. u.		Magyarandrásfalva és Gagy.
„	7. d. e. 8	„	Betfalva.
„	7. d. u. 2	„	Kobátfalva.
„	8. d. e. 8	„	Tordátfalva.
„	8. d. u. 2	„	Firtosmartonos.
„	9. d. e. 9	„	Székelyszentmihály.
„	9. d. u. 2	„	Kecsetkisfalud.
„	10. d. e. 8	„	Fancsal és Ülke.
„	10. d. u. 2	„	Szenttamás és Szentkirály.
„	11. d. e. 8	„	Agyagfalva.
„	11. d. u. 2	„	Muzsna.
„	12. d. e. 7	„	Székelyderzs.
„	12. d. u. 2	„	Kányád.

A mennyiben közbejöhető akadályok merülnek fel, arról az érdekeltek idejében értesittetnek.

Székelyudvarhely, 1911. jun. 22.

Az elnökség.

Gazdasági egyesületi vál. ülés.

Az Udvarhelymegyei Gazdasági Egylet választmánya *Sebesi* János alispán, alelnök vezetésével f. hó 20-ikán tartotta junius havi ülését.

Hlatky Miklós az egyesület agilis titkára bejelentette, miszerint a foldmivelésügyi miniszter üsző állatdijazás czéljaira 800 K.-t bocsátott az egyesület rendelkezésére. A választmány a titkár azon javaslatát, hogy ezen összeg az egyesület által 1000 K.-ra kiegészitve a vármegye két vidékén üszőkiállitás rendeztessék, elfogadták. Ennél fogva szeptember végén *Olaszteleken* és *Parajdon* üszőkiállitást rendeznek 500—500 K. jutalomdij kiosztással. A kiállitások szervezésére *Hlatky* Miklós titkár, *Daniel* Lajos és *Szabó* István küldettek ki.

Örvendetes tudomásul vette a választmány, hogy a miniszter által gazdasági előadások rendezésére adományozott 2400 koronából csak 1600 K. lett felhasználva. A miniszter a titkár kérésére megengedte, hogy a megmaradt összeg terhére folytatólagos előadások és azzal kapcsolatosan szántásversenyeket rendezzen az egylet. Ez alapon elhatározták, hogy julius hó folyamán lehetőleg Erdővidéken, Gagy—Magyarandrásfalván és Nagysolymos—Székelyandrásfalván rendeznek előadásokat, azonban az uti program végleges megállapitását az elnökségre bizták.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyletnek a Pool-szerződés ellen az országgyüléshez intézett és az egyletnek ide megküldött feliratát a választmány hasonló szellemü felirattal határozta támogatni, mivel az oly tételeket foglal magában, mely a kivándorlást fokozni fogja.

Egy 400 holdas havasi legelő megvásárlása végett f. hó 29-ikán az ideérkező erdészeti főtanácsossal a helyszinére kiszállanak. Egy ad hoc alakult társaságnak azon törekvését, hogy az állatértékesitésnél a közvetitő kereskedelem kizárassék, erkölcsileg támogatni határozták. A kecskeméti gazda nagygyülést táviratilag üdvözölték. Bars vármegye azon megkeresését, hogy a kormány a magánintézetek által termelt oltó anyag termelés terén fokozottabb ellenőrzést gyakoroljon, tudomásul vették.

Szabó István vál. tag bejelenti a választmánynak, hogy a szüz gulya legelőjén fü elég van, s hogy mintegy 12 hold terület kaszálás czéljából feltiltottak. Tudomásul szolgált a titkár azon jelentése is, hogy a katonai élelmezési osztály által az egyesület rendelkezésére bocsátott 40 métermázsa korpa a jelentkozett 13 kisgazda közt kiosztatott. Ujabban nyert értesités szerint az egyesület 95 mm. korpára számithat, melynek kiosztását hirdetmény utján hozzák a tagok tudomására.

Végül kimondották, hogy julius és augusztus hó folyamán vál. ülést nem tartanak; Robonyi Adolfot és a Méhészegyesületot rendes tagoknak felvették, mire az ülés véget ért.

—

Pályázat erdősitési jutalmakra.

A földmivelésügyi miniszter kopár, vizmosásos és futóhomokterületeken ez évben létesitendő, közgazdasági jelentőséggel biró erdősitések megjutalmazására az országos erdei alapból tizenegy (11) nagy jutalmat, tiz (10) elsőrendü és kilencz (9) másodrendü elismerő jutalmat tüzött ki, u. m.:

három egyenként 1000 koronás nagy jutalmat, (kettőt készpénzben, egyet disztárgyban),

négy egyenkint 800 koronás nagy jutalmat, (kettőt készpénzben, kettőt disztárgyban),

négy egyenkint 600 koronás nagy jutalmat, (kettőt készpénzben, kettőt disztárgyban),

öt egyenként 500 koronás elsőrendü elismerő jutalmat, (hármat készpénzben, kettőt disztárgyban),

öt egyenként 400 koronás elsőrendü elismerő jutalmat, (hármat készpénzben, kettőt disztárgyban),

öt egyenkint 300 koronás másodrendü elismerő jutalmat, (hármat készpénzben, kettőt disztárgyban)

és négy egyenként 200 koronás másodrendü elismerő jutalmat, (hármat készpénzben, egyet disztárgyban).

Ezen jutalmakért az érdekelt birtokosok (bérlők) azon erdősitéseikkel versenyezhetnek, amelyeket az 1879. évi XXXI. t.-cz. 165. § ában körülirt kopár, vizmosásos, vagy futóhomokterületeken, állami pénzsegély igénybevétele nélkül a folyó év tavaszán vagy őszén foganatositottak.

Megkivántatik azonban, hogy:

a) az 1000 koronás nagy jutalmakra versenyző erdősitések egy tagban legalább 25 kat. hold terjedelmüek,

b) a 800 és 600 koronás nagy jutalmakra versenyző erdősitések egy vagy több tagban legalább 25 kat. hold terjedelmüek,

c) az 500 és 400 koronás elsőrendü jutalmakra versenyző erdősitések egy vagy több tagban legalább 10 kat. hold terjedelmüek és végül

d) a 300—200 koronás másodrendü elismerő jutalmakra versenyző erdősitések egy vagy több tagban legalább 5 kat. hold terjedelmüek legyenek.

A pályázó birtokos a versenyre bocsátott erdősitést az első munkálatoktól kezdve a jutalom odaitélésének idejéig állandóan gondozni, a szükséges pótlásokat foganatositani s a létrejövő erdőt az 1879. évi XXXI. t.-cz. 2., illetve 4. §-ai szerint erdőként fentartani és kezelni tartozik.

A folyó év tavaszán teljesitett erdősitéseket legkésőbb folyó évi julius hó végéig, a folyó év őszén teljesitett erdősitéseket pedig legkésőbb folyó évi deczember hó 25-ig kell a birtokosnak a közigazgatási erdészeti bizottságnál vagy a kir. erdőfelügyelőségnél pályázatra bejelenteni.

A pályázati kérvényben az erdősités helyét (község, dülő, helyrajzi szám), kiterjedését és az erdősitésre haeznált fanemeket pontosan meg kell jelölni.

———

NYILTTÉR.

—

1911. B. 264—2.

Ő Felsége a király nevében!

Az oklándi kir. járásbiróság, mint büntető biróság becsületsértés vétségével vádolt Borbáth Zoltán és társai elleni bünügyben Burghardt József főmagánvádló által emelt vád folött Oklándon 1911. évi május hó 16. napján Kelemen Kálmán kir. albiró, Szász Ernő jegyzőkönyvvezető, Burghardt József főmagánvádló, ennek képviselője Dr. Hinléder Fels Ernő ügyvéd helyettese Dr. Daróczi Endre ügyvédjelölt, Borbáth Zoltán, Máthé Mózes, Kovács Ferencz vádlottak és Dr. Máté István ügyvédjelölt, mint védő részvételével megtartott nyilvános tárgyalás alapján a vád és védelem meghallgatása után következőleg

Itélt:

A kir. járásbiróság Borbáth Zoltán 26 éves ref. vallásu, bodosi születésü, oklándi lakós, nős, egy gyermek atyja, irni, olvasni tudó takarékpénztári könyvelő, kevés vagyonu, magyar boros I-ső rendü vádlottat ama tényre miatt, hogy 1911. évi május hó 7-én estve Oklándon az „Egerfacsárdában" Burghardt József főmagánvádlót „rongyos dijnok kifejezéssel illette,

továbbá Máté Mózes 30 éves unitárius vallásu, oklándi születésü és lakós, nős, egy gyermek atyja, irni, olvasni tudó, kis birtokos, vagyonos, magyar honos II-od rendü,

és Kovács Ferencz 32 éves unitárius vallásu, oklándi születésü és lakós, nőtlen, irni, olvasni tudó, vagyontalan, magyar honos III-ad rendü vádlottat ama tényük miatt, hogy 1911. évi május hó 7-én Oklándon az „Egerfacsárdából" Burghárdt József főmagánvádlót kidobták: bünösnek mondja ki a Btk 261. §-ába ütköző becsületsértés vétségében és ezért Borbáth Zoltán, Máté Mózes és Kovács Ferencz vádlottakat egyenkint a Btk. 261. §-a alapján a Btk. 91. §. alkalmazásával a jogerős itélet foganatba vétele napjától számitott,

s az 1892. évi XXVII t.-cz. 3. § ában meghatározott czélokra forditandó 15 nap alatt ezen kir. járásbiróság vezetőjénél befizetendő, behajthatatlanság esetén a Btk. 53. §-a alapján 2 (kettő) napi fogházra átváltoztatandó 20 (husz) korona pénzbüntetésre itéli.

A Bn. 1. §-a alapján a kiszabott büntetés végrehajtását a Bn. §-ában irt próba időre felfüggeszti.

A Btkv. 277. §-a alapján kötelezi vádlottakat, hogy ezen itéletet annak jogerőre emelkedésétől számitott 15 nap alatt egész terjedelmében indokolával együtt saját költségükön egy izben a Székelyudvarhelyen megjelenő „Udvarhelyi Hiradó" czimü lapban közzé tegyék; mit ha ezen határidő alatt meg nem tesznének, feljogositja annak közzétételére a főmagánvádlót és hogy az abból származó költségeket az illetékes biróság utján végrehajtásilag felhajthatja.

Kötelezi vádlottakat a Bp 480. §-a alapján, hogy az eddig felmerült bünügyi költségeket egyetemlegesen és az ezután felmerülendőket pedig külön-külön az 1890. évi 43. t.-cz. 9. §-ában meghatározott módon a kir. kincstárnak térítsék meg.

Kötelezi ugyben vádlottakat a Bp. 479., 480. § alapján, hogy főmagánvádlónak 20 kor. eljárási költségeket 15 nap alatt végrehajtás terhével egyetemlegesen fizessenek meg.

A Bp. 485. § a alapján Dr. Hinléder Fels Ernő ügyvéd diját a biróság 20 koronában állapitja meg saját fele irányában.

Védő dijat nem számitván fel, a biróság annak megállapitását ezen okból mellőzte.

Indokok:

Főmagánvádló Burghárdt József vádat emelt Borbáth Zoltán vádlott ellen azért, mert vádlott főmagánvádlót az itélet rendelkező részében irt időben és helyen „rongyos dijnok" kifejezéssel illette.

Továbbá főmagánvádló vádat emelt Máté Mózes és Kovács Ferencz vádlottak ellen azért, mert őt a vádbeli napon és helyen az „Egerfacsárda" egyik szobájából kidobták.

Borbáth Zoltán vádlott a terhére rótt cselekmény elkövetését beismerte; azonban védelmére a nagy foku ittasságát, mint beszámitást kizáró okot hozta fel.

Máté Pál és Kovács Ferencz vádlottak tagadták bünösségüket és védelmükre szintén nagy foku ittas állapotukra hivatkoztak.

A biróság Horváth Istvánné szül. Vajna Marika korcsmárosné, mint tanu és Borbáth Zoltán vádlott vallomásából tényálláskénti megállapitotta, hogy a vádlottak 1911 évi május hó 7-én estve ½11 óra felé egy nagyobb társasággal bementek Oklándon az „Egerfa" csárdába s miután a korcsmárosné vádlottakat a privát szobájába be nem engedte, vádlottak a nagy ivó szobában foglaltak helyet és pezsgőzni kezdtek.

Kevés idő multa főmagánvádló és Dániel Aladár pénzügyőr az udvar felőli ajtón bementek a korcsmárosné magán szobájába teljesen józan állapotban és 2 üveg sört rendeltek s a midőn a korcsmárosné a 2 üveg sört főmagánvádlónak kiszolgálta, Borbáth Zoltán a feletti haragjában, hogy őket a korcsmárosné a magán lakásába be nem engedte és főmagánvádlót ott szolgálta ki, azt mondotta a korcsmárosnénak, „annak a rongyos dijnoknak és finánczna ad sört a miket oda nem ereszt be", a mire főmagánvádló azt a megjegyzést tette, hogy neki pezsgőre nem telik, a mi miatt főmagánvádló és Borbáth Zoltán között szóváltás keletkezett.

Ezen szóváltás közben a főmagánvádló és Dániel Aladár tanu esküvel megerősitett vallomása szerint Máté Mózes és Kovács Ferencz vádlottak főmagánvádlót karon fogták a szoba ajtójáig vitték és ott kilökték az udvarra.

Vádlottak cselekménye a Btk 261 §-ába ütköző becsületsértés vétségének a tényálladékát kimeriti; bünösségük megállapitandó volt.

A nagyfoku ittasságot, mint beszámitást kizáró okot a biróság vádlottak javára nem állapithatta meg, mert Horváth Istvánné, Dániel Aladár és főmagánvádló vallomása szerint vádlottak nem voltak olyan ittas állapotban, hogy cselekményük következményével ne számolhattak volna; amit támogat még az is, hogy vádlottak cselekményük elkövetése után főmagánvádlót békéltetés czéljából asztalukhoz ülttették.

A biróság a büntetés mértékének meghatározásánál enyhitő körülményül mérlegelte mindhárom vádlottnál a büntetlen előéletet, italtól felbevült kedély állapot és Borbáth Zoltánnál a beismerést és hogy vádlottak bajlandók voltak a bocsánat kérésre.

Ellenben a mindhárom vádlottnál sulyosbitó okul vette a teljesen indokolatlan eljárásukat.

Vád ottaknak a bünügyi költségekben történt marasztalása a bünösségük megállapitásának képezi jogi folyamányát.

A biróság a Bn. 1. § ában irt feltételekét fenn forogui látta a czért a kiszabott büntetés végrehajtását felfüggesztette.

Az itélet egyéb rendelkezése az ott felhivott törvényszakaszokon alapszik.

A kir. járásbiróság, mint büntető biróságtól.

Okländ, 1911. május hó 16-án.

Kelemen Kálmán, kir. aljárásbiró.

Ezen itélet jogerős és végrehajtható.

Okländ, 1911. junius hó 19-én.

Kelemen Kálmán, kir. aljárásbiró.

HOMORÓD-fürdő

vendégeinek figyelmébe.

GYARMATHY ÁKOS füszerkereskedő **julius 1-ével** Homoród-fürdőre kocsi járatot állit be, mely betenkint 2—3-szor fog közlekedni. A t. fürdővendégek megbizásait, utasitásait, mindenféle füszeráruk szállitását a legnagyobb pontossággal teljesiti.

Árverési hirdetmény.

Szentábrahám község képviselőtestületének határozata folytán közhirré teszem, hogy a község tulajdonát képező korcsma a korlátlan italmérési joggal együtt Szentábrahám községházánál 1911. évi **julius hó 23-án** d. e. 9 órakor tartandó nyilvános árverésen 1912. január 1-én kezdődő három egymás után következő évre haszonbérbe fog adatni. Évi kikiáltási ár 800 korona, 10% bánatpénz az árverés megkezdése előtt leteendő. Részletes feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Szentábrahám, 1911. junius 18.

Marossy körjegyző.

Árverési hirdetmény.

Benzinmotor cséplővel

kerül árverési eladásra Székelykereszturon

Szabó Mózes beltelkén

1911. évi julius hó 6-ikán délelőtt 9 órakor.

Becsértéke 3000 K.

Egy 13 évet betöltött, jó házból való fiu tanoncznak felvétetik kedvező feltételek mellett Graef Károly szücsműhelyébe Segesvár

Eladó ház. A Solymossy-utczában 2 szoba, konyhából álló lakás, pinczével szép udvarral és kerttel eladó. Értekezhetni a helyszinén Pálfi Józseffel.

Egy vászonfedelü kocsi sárga, teljesen jó karban 400 koronáért eladó a homoródalmási ig. tanitónál.

— Kedves barátom, ha megelégedett ember akar lenni, ha nyugodtan, kényelmesen akar járni, vásárolja czipőit Orbán, Nagy és Tamás czipőáruházából.

Az eredeti „JOHNSTON“
Amerikai
Fűkaszáló, Kévekötöző és
Marokrakó aratógépek
a világ legjobb gyártmányai.

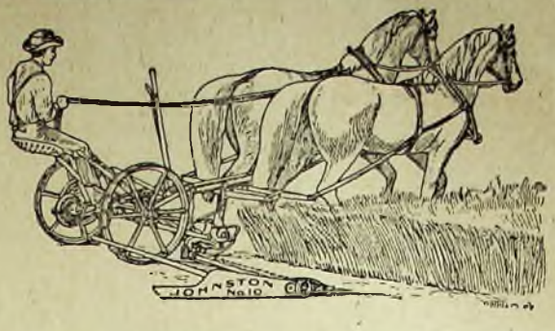

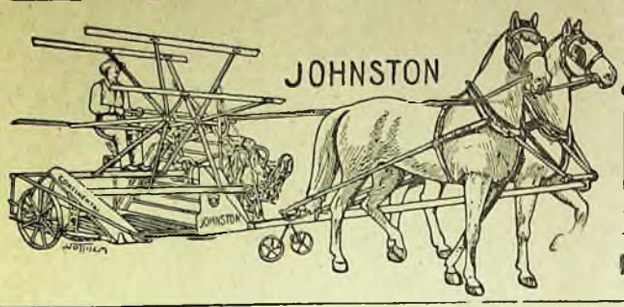

Magyarországi vezérképviselet és állandó raktár:
Bächer Melichár czégnél
Budapest VI, Nagymező-u. 68|B.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Kiadó lakás. Attila-u. 6 sz. a. 3 szoba 2 konyha külön udvarral szept. 29-től kiadó. Értekezhetni Attila-u 4 sz. a.

Árlejtési hirdetmény.

A peteki református egyházközség tornyának horgonyozott vasbádoggal való ujrafödésé', toronygomb és villámháritó alkalmazását határozván el, e munkálatok végzését 1911. évi **julius hó 16-án** d. u. 1 órakor Petek községben megtartandó nyilvános szóbeli árlejtésen fogja vállalatba kiadni.

A költségvetés és az árlejtési feltételek a peteki ref. lelkészi irodán naponta megtekinthetők.

Költségvetésileg előirányzott összeg: 2380 korona. Ez egyszersmind kikiáltási ár is.

Az árlejtésen résztvenni szándékozók a költségvetésileg előirányzott összeg 10%-át az árlejtés megkezdése előtt bánatpénzül az egyházközség pénztáránál tartoznak készpénzben, esetleg óvadékképes értékpapirban letétbe helyezni.

Petek, 1911. junius 16.

Kegyi Péter lelkész, elnök. **Deák Ferencz** jegyző. **Nagy Mihály** gondnok.

Sirkő raktár!

A helybeli és vidéki közönség szives tudomására hozom, hogy első temetkezési intézetemmel kapcsolatosan

Eötvös-utcza 5. szám alatt gránit, syenit és márvány
SIRKŐRAKTÁRT
nyitottam. — Ez által az érdekelt közönségnek módot kivánok nyujtani, hogy elhunyt övéinek egy emléket állithasson a nélkül, hogy tulságosan megterheltessék: minden eladott kőre csupán az ezzel járó kiadást számitom fel, miért is minden verseny ki van zárva.

Siremlékeket megrendelésre rajz szerint bármely állásban és minőségben a legrövidebb idő alatt elkészittetek. — Tisztelettel

CSATÓ IMRE

Julius havi (1-ső fördőidényre) már most sürgősen bérelendők szobák. Mai naptól is bérelhetők.

HOMORÓD gyógy-fürdő.

Udvarhelymegyében. (30 évre bérbevéve; átalakitva.)

Ajánlom a mélyen tisztelt fürdőző közönség különös figyelmébe.

Homoród-fürdő „*Klotild*“ főforrása a continens legvasdusabb, alkalikus ásványviz forrása *nagy raidó aktivitással*. Van 5 különböző összetételü *ivó ásványviz* forrása. Külön *2 női, 2 férfi* hideg tükörfürdő ásványviz forrása! 14 és 17 5 fok melegek. Forrásait ujból foglaltattam, s a fürdők *vize is megerősödött*, megbővült. *Melegfürdők* szaporittattak. Minden ház épület kijavittatott, külső, belső berendezések, szobák felszerelése szaporittatott, megfestetett szép virág gruppok figurákkal, nem kimélve költséget, fáradságot, szóval egészen másá, ujjá alakittatott!

Homoród-fürdő 581. méterre fekszik a tenger szine felett s igy mint *magaslati gyógyhely is* különös figyelemre méltó, gyönyörü *'nagy fenyvesek* közepette, széltől portól védett gyönyörü *völgyben* fekszik. Állandó, mérsékelten nedves időjárás, (ózondus levegö)!

Orvosilag ajánltatik: általános vérszegénység, sápkór, görvély, Basedow kór, légzőszerveknek, hólyagnak, hüvelynek, friss vagy hurutos bántalmi, fehérfolyás, vesebajok, női a testi bajok, fájdalmas-, rendetlen havadzás, méh elhajlás és ezekből származó magtelanság, gyermektelenség, idegesség, ideggyengeség, Naurasthénia, általános testi gyengeség, bosszas betegségből üdülőnek, elgyengült és *koros férfiaknak* és nőknek, főkép hivatalnokoknak megbecsülhetetlen! A külön szénsavval telitett melegfürdők szivbajosoknak, csuz- és köszvényben szenvedőknek, vérkeringési zavaroknál kitünő hatásu!

E betegségeknel a **gyógyulás** — a vizet és fürdőt rendszeresen orvosi rendelet szerint, megfelelő ideig használva — **elmaradhatatlan!** *Bámulatra ragadó* hatásu, mit bizonyitanak a sok és számtalan elismerések és orvosi bizonyitványok.

Szórakozásokat keresők: egészségeseknek, hivatalban kifárodott, kimerültek, *testi-lelki megujhodást* nyernek, s megelégedettek lesznek az aetherileg tiszta levegőben. Fehérre zománczozott acélkádakkal. Páratlan *ivó- és fürdő vizét* használva! Számtalan sok közeli és távolabbi *kirándulóhellyel*! Vadászat, Pisztrang tenyésztésü patakokban halászat! Pár kilométernyi *séta utakkal, árnyas fenyvesekben*, pihenő helyekkel. 2 *Tennis*, *Kaszinó zongora* terem mérsékelt dij mellett használható. Gyermekeknek: Amerikai *hajóhinta, nyári ródli* korcsolya pálya, Ringli-Spiel, automaták, *torna* eszközök, *kugli, tánctanitás, szépség* stb. *versenyek*, népünnepély, Istentisztelet, buza zsenge szentelés, katholikus kápolna, ref. istentiszteletek.

Térzenét naponta *kétszer 2—2 óráig*, az ujonnan szerződtetett, 14 tagból álló **Kónya Jancsi** székelyudvarhelyi városi czigányprimás vezetése alatt álló, kitünően és ujból szervezett zenekara szolgáltatja, naponként kiadott *program szerint*.

A nagyvendéglőt **Sükösd Miklós** a székelyudvarhelyi első szálloda „*Budapest*“ tulajdonosa látja el, *kinek kitünő magyar konyhája*, elismert *tiszta* és zamatos *borai* vannak és főképpen méltányosan *olcsó, szabályrendeletileg szabott árai*, kiválóan finom *előzékeny modora* és kiszolgálásával bizonyosan minden fürdő vendégemet a legnagyobb mértékben kielégitendi, mi a fő czélom nekem is. *Egy adag ebéd* házhoz elhordva — melyből *ketten* ehetnek — naponta *3 féle* és csütörtökön meg vasárnap *négyféle naponta 2 kor. 60 fill.* csak.

Szobák árai: bebutorozva a szükségesekkel ágynemü nélkül napi 1 K. 50 fill.-től 2 K. — *2 K. 50 fill* s az uj erkélyes szobák 4 kor., konyha hozzá 2 korona, szép nagyok, *erkéllyel. Konyhás* lakások is vannak! Szoba tisztitó asszonyok, mosónékról gondoskodva van. Fürdő orvosa **Dr. Burnáz Imre** úr, kinek *kézi gyógyszertára* van és mint állandó fürdő orvos, *igen jó tapasztalatokkal bir.*

Szobák, lakások: azonnal s előre megrendelendők, mert sok az előjegyzés. Kiadó szobák száma **kevés.** Szobánként *20 korona előleg* küldendő.

Van **posta, távirda, telefon.** Állandó *kocsi* közlekedés, Mérsékelt áru fiákerek helyben. Később *automobil* közlekedés Székelyudvarhely és Csikszereda között Homoród, Lobogón keresztül. *Fuvarosok* kirándulásokhoz. Bazár, szatolcs bolt, borbély, *fodrász, fényképész* stb.

Fölidény: I ső jul. I—31, II-ik aug. I—31. mikor rövidebb időre mint **31—31** napra előre — szobák ki nem adhatók! Hogyha ez időközben szobák üresednek, *hetenkénti időre* is kiadatnak és kaphatók.

Utazás vasuton naponta *3-szori* érkezés és indulás. Legjobb a reggel és délbeni érkezés. *Vasutra*, megrendelésre *kocsiaim* küldöm székelyudvarhelyi állomásra, honnan másfél óra alatt gyönyörü erdőn s hegyen át a meglepő szép völgybe **Homoródra** érkezik, — hol szivesen várt és fogadott vendégként fogadtatik, — az utas vagy *fürdő vendég*.

Prospektusokat vagy fürdő leirást és bővebb *felvilágositásokkal* készségesen szolgálok.

Nagysolymosi **Koncz Armin,**
gyógyszerész, nagybirtokos, fürdőbérlő.

Kitünő minőségü és legmagasabb szilárdságu PORTLAND CEMENTET ajánl olcsó áron a

PORTLAND CEMENTGYÁR BRASSÓ

Itt helyben kapható RÖSLER és GÁBOR czégnél.